

בנין ועקב

בסייעתא דשמיא
במדבר - שבועות
תשפ"ה
גליון ל"א

• על פרשת השבוע •

הטעם שקוראים פרשת במדבר לפני חג השבועות

העליות והירידות תלויים אם האיש נמצא בביתו או לא

בפרשתן כתיב (א, נא), 'ובנסוע המשכן יורידו אותו הלויים ובחנות המשכן יקימו אותו הלויים'.

יש על פסוק זה ביאור נפלא מהרה"ק רבי משה מקוברין זצוק"ל, דהנה הדרך הוא, דכשהאדם יושב בביתו בעירו ובמקומו, יש לו ישוב הדעת נפלא, וזה גורם לו שיוכל לעבוד את השי"ת בכל כוחו, ולדקדק בקלה כבחמורה, והוא הולך ומתעלה תמיד מחיל אל חיל בעבודת ה'.

מה שאין כן כשהאדם נע ונד בדרכים, ונוסע ממקום למקום, חסר לו הישוב הדעת, ואדרבה, טלטולי הדרכים מבלבלין את דעתו ומנוחתו, והוא עייף ויגע תמיד מטורח הדרך, וממילא זה יכול לגרום לו לירידה גדולה בעבודת ה'. וכמו כן קשה לו לדקדק על קיום כל פרטי ההלכות כשאנו בביתו, והוא נתקל בנסיונות חמורים שלא היה מגיע להם אילו היה בביתו.

וביאר הרה"ק מקוברין, שענין זה מרומז בפסוק בפרשתו, ובנסוע המשכן, כשנוסעים

מהכא להתם ומהתם להכא, ונעים ונדים בדרכים, יורידו אותו הלויים, זה גורם לירידה עבור העובדי ה' שהם בחינת לויים. לעומת זה ובחנות המשכן, כשהאדם חונה ויושב כל הזמן על מקום אחד, בביתו בעירו ובמקומו, יקימו אותו הלויים, אזי יש תקומה להעובדי ה', והם מתעלים תמיד ממדרגה למדרגה, מאחר שיש להם ישוב הדעת ומנוחת הנפש.

הטעם שההולכי דרכים נקראים בשם 'עוברי' דרכים

ועל דרך זה כתב בספה"ק ישמח משה (איכה א, יב), שלא על חינוך כינו חז"ל לההולכים בדרך בשם 'עוברי דרכים' (ברכות כג. ועוד), כי זהו הדרך של אלו הנמצאים בדרכים, שזה גורם להם להיות 'עוברים' ח"ו על חוקי התורה, על דרך מה שנאמר (איכה שם), לוא אליכם כל 'עוברי דרך', ופירשו חז"ל (איכ"ר א, מ), 'עוברים על דרכה של תורה'. כי הנסיעה בדרכים גורם לביטול תורה ותפילה, ולפעמים זה גורם שיעברו חלילה על מצוות התורה.

ועל דרך זה אמר הרה"ק מראפשיץ זצוק"ל

ולכן גם מי של"ע נכשל בדרכים והגיע לידי ירידה, צריך לראות שהירידה הזאת יביא אותו לבסוף לידי עליה גדולה, שיתעורר עי"ז לתשובה מתוך שמחה, וכך יתברר למפרע שהירידה היה לצורך עליה.

בהיותו בדרך רחוקה יזכור שהשי"ת נמצא אתו ומשגיח על כל מעשיו

אמנם כל זה מיירי במי שיש לו האפשרות לשבת במנוחה בביתו, ולעבוד את השי"ת עבודה שלימה עבודה תמה, רק שנפשו חשקה לו לצאת לדרך ולנסוע לבלות בטיולים וכדו' במקומות נידחים, על כגון זה מזהירים אותו, שידע שהטלטול בדרכים יגרום לו ירידה ונפילה גדולה ח"ו, ולכן עדיף לו להישאר בביתו ולשבת במקומו על מי מנוחות, דכך ישאר בקדושתו וטהרתו.

אמנם עדיין צריכים אנו למצוא עצה, כדת מה לעשות באיש אשר המלך מלכי המלכים חפץ שיהיה נע ונד בדרכים, בבחינת כך עלה ברצונו יתברך. האיש בעצמו היה מעדיף לשבת במנוחה בביתו כל הימים והשנים, אך כך נגזר עליו מלמעלה שיהיה מוכרח לטלטל עצמו בדרך, ולנסוע ממקום למקום. ונפשו בשאלתו, מהו העצה שיוכל להישאר במדרגתו הנעלית אפילו בהיותו נע ונד בדרכים, ולא להגיע לידי ירידה ונפילה עי"ז, בבחינת 'ובנסוע המשכן יורידו אותו הלויים'.

כאשר יחנו כן יסעו

והתשובה על דבר זה נאמר בהמשך פרשת (ב, יז), 'ונסע אהל מועד מחנה הלויים בתוך המחנות כאשר יחנו כן יסעו איש על ידו לדגליהם'. ואפשר לומר שכן הוא פירוש

בדרך צחות, שאנו מוצאים שתי פרקים בתהלים המתחילים בתיבת 'אשרי' והפסוקים הם על סדר הא' ב', ואלו הם, 'אשרי' יושבי ביתך (פרק קמה), ו'אשרי' תמימי דרך (פרק קיט). אך החילוק הוא, שהפרק אשרי 'יושבי ביתך', דקאי על אלו הזוכים לשבת בביתם, מסתיים עם הפסוק תהלת ה' ידבר פי, כי זה גורם להם לדבר תהלות ה' תמיד. ואילו הפרק אשרי תמימי דרך, דקאי על ההולכים בדרכים, מסתיים עם הפסוק 'תעיתי כשה אובד בקש עבדך'...

ועל דרך זה פירשו צדיקים את הפסוק (במדבר ט, ג), 'והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה, שכך פירוש, 'והאיש אשר הוא טהור', איך הגיע לדרגה זה להיות טהור, כי 'ובדרך לא היה', הוא לא נסע על הדרכים, רק ישב תמיד בביתו, ולכן נשאר בטהרתו.

ירידה לצורך עליה

והנה גם מי שכבר הגיע למדרגה שפלה זו, שהיה על אם הדרך ונכשל שם והגיע לידי נפילה וירידה, בבחינת 'עוברי דרכים', מ"מ יזהר מאד שלא ליפול מחמת זה ל'עצבות ומרה שחורה', כמו שביאר הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זצוק"ל בספרו בארת המים את הפסוק בריש פרשתן (א, ב) 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל', שכל בני ישראל צריכים להיות תמיד בנשיאת ראש, ולא יהיו במרה שחורה מחמת שמכירים מיעוט מעשיהם נגד הבורא. ואפילו מי שידע בודאי שחטא נגד הבורא ית"ש, יקבל על עצמו שלא ישוב עוד לכסלה, ויקיים מהיום והלאה התורה בשמחה, ואזי יתכפר לו כל מה שחטא עד היום.

דרגה, ולא יגיע לידי נפילה וירידה מחמת היותו בדרכים, מרוחק מעיני הבריות.

והדבר מרומז בפסוק בתהלים (צא, יא), 'כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך', דהנה ל'שמרך ב'כל ד'רכך ר"ת לב"ד, לרמז שגם כשהאדם נמצא לבד במקום מרוחק, יש לו לזכור שהשי"ת מצווה עליו את המלאכים לשמור עליו ברוחניות ובגשמיות, ונמצא שבשום מקום הוא לא נמצא לבד, רק תמיד הוא מושגח מלמעלה, וממילא יש לו להיזהר ולהישמר מכל נדנוד חטא ועון, כי תמיד בכל מקום ובכל שעה, יש עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיו בספר נכתבין (אבות פ"ב מ"א).

הכתוב בדרך רמז, **כאשר יחנו כן יסעו**, האדם הרוצה להגיע למדרגה נעלית זו, שיהיה באותו מדרגה, גם כאשר הוא חונה בביתו וגם כשהוא נוסע בדרכים, תמיד יהיה באותו מדרגה, **כאשר יחנו - כן יסעו**.

העצה לזה, **ונסע אהל מועד**, היינו שיזכור שגם כשהוא נמצא בדרך אינו נמצא לבדו, רק האהל מועד ששם שורה השכינה, נוסע יחד אתו, בבחינת **והתהלכתי בתוכם** (ויקרא כו, יב). וכשיזכור שבשום רגע אינו נמצא לבדו, רק לכל מקום בעולם שהוא מגיע, נמצא השי"ת ביחד אתו, ומשגיח עליו בעינא פקיחא על כל מעשיו, עי"ז יוכל להישאר תמיד באותו

כשהאדם שייך לקהילה מסויימת זה מביא עליו שמירה גדולה

שיזכור שהוא שייך לדגל מסוים, **לקהילה מסויימת**, ובסוף הוא עתיד לחזור לביתו ומקומו וקהילתו, ואיזה פנים יהיה לו לחזור לקהילתו הקדושה, אם יכשל ח"ו על הדרך במעשים אשר לא יעשו.^א

ועצה נוספת לזה מרומז בפסוק בפרשתו, **כאשר יחנו כן יסעו איש על ידו לדגליהם**, כלומר, האדם שרוצה לזכות להישאר בטהרתו גם בעת היותו בדרך, **כאשר יחנו כן יסעו** באותו מדרגה, העצה לזה הוא **'לדגליהם'**,

א. וכמו שמסופר על הרה"ק מרוז"ן זי"ע, שפעם אחת יצא מחדרו הפרטי, ושאל את החסידים, מה אתם אומרים, למי יש יותר כח, להצדיק או להחסידיים. כמובן שכולם נשארו בשתיקה מוחלטת ולא העיזו לפתוח את פיהם לענות על שאלה כזאת. אך חסיד אחד הפר את הדממה ואמר להפתעת כולם, 'לחסידים יש יותר כח'! כששמע זאת הרה"ק מרוז"ן חזר מיד לחדרו.

כמובן שכל החסידים ניגשו לאותו חסיד ושאלו אותו מה היה פשר תשובתו, ואיך העיז לענות כך, שיש כח להחסידיים יותר מהצדיק. והשיב החסיד, שהוא הרגיש מיד שהרבי מתכוון אליו, כי הוא היה במקום מרוחק ונידח מאין רואים, והגיע שם לידי נסיון גדול מאד. וכמעט שכבר החליט לשמוע לקול יצרו, אך נזכר ברגע האחרון, שיש לו רבי קדוש ברוז"ן, וכשיגיע אליו יראה מיד על מצחו את העבירה הגדולה שעבר כאן על הדרך.

אולם גם על זה התגבר היצר ואמר לו, נו, מהיום תסע לצדיק אחר יותר קטן, שלא יכיר במעשיך.

וזהו מה דאיתא במדרש (ילקוט"ש ויקהל, תח), אמר הקדוש ברוך הוא למשה, **עשה לך קהילות קהילות**, כי על ידי שהאדם יהיה מחובר לקהילה מסויימת, זה יביא עליו שמירה גדולה בכל מקום שהוא, כי ירגיש שהוא לא איש לבד, רק חלק מהקהילה.

עליו שמירה גדולה מן החטא. ולכן היה לכל דגל ולכל שבט צבע וגוון מיוחד, וציור מיוחד כפי מהות השבט, כמבואר באריכות ב**רבינו בחיי** בפרשתן.¹ כדי שכל אדם יזכור שהוא לא לבד, הוא חלק משבטו וחלק מדגלו.

ויתילדו על משפחותם

וזהו גם מה שמבואר בריש פרשתן (א, יח), **ואת כל העדה הקהילו באחד לחודש השני ויתילדו על משפחותם לבית אבותם**. למרות שהקהילו את כל העדה ביחד, מכל מקום לא מנו את כולם כאחד, שהם בסך הכל שש

סוד הדגלים

וזהו ענין הדגלים הכתוב בהמשך פרשתן (ב, ב), **איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל**. כדי שיזכור כל אחד מישראל, שאיננו איש לבדו, רק יש לו משפחה, יש לו שבט מיוחד, ויש לו דגל מיוחד, וזה יביא

וכבר כמעט ניגש לעשות העבירה רח"ל, אך שוב נזכר ברגע האחרון שכשהוא מגיע לרוז"ן יש לו שם חברייה טובה, ידידים מובהקים, וממילא יהיה מוכרח לנסוע לרוז"ן כדי לפגוש את חבריו.

ודבר זה הציל אותו מן הנסיון הגדול, כי הגם שהציע לו היצר, נו, מהיום תחפש לעצמך חברים טובים חדשים במקום אחר, אך על זה הוא כבר לא היה מוכן לוותר בשום אופן, להתנתק מחבריו הטובים שיש לו ברוז"ן. וממילא כשהרבי יצא מחדרו ושאל, למי יש כח יותר גדול, להצדיק או להחסידיים, הרגשתי מיד שכוונת הרבי עלי, והשבתי שיש להחסידיים כח יותר גדול, כי דייקא על ידי החסידיים נצלתי מן החטא, ואילו לגבי הצדיק חשבתי שאקח לעצמי רבי חדש. ורואים מזה הכח הגדול של קהילה, כשהאדם שייך לקהילה מסויימת, זה מציל אותו מן החטא אפילו בהיותו במקום מרוחק ונידח.

ב. הגה"צ אאמו"ר שליט"א אמר פעם בשיחה, שאדם שיש לו חבורה וקהילה, יש לו צורך להשקיע בעבודתו רק כעשרה אחוז בלבד, ואילו שאר התשעים אחוז כבר עושה בו הקהילה והחבורה מאלוה, מבלי שהוא יצטרך להשקיע כוחות בזה. כי כשאדם מחובר לקהילה ולחבורה, הוא לומד מאלו ממעשיהם הטובים של שאר בני החבורה, ועושה כמעשיהם ונוהג כמנהגיהם הטובים.

ג. וזה לשונו: כבר ידעת שהיו י"ב שבטים נחלקים לארבעה דגלים, שלשה לכל רוח ורוח מארבע רוחות העולם, כשם ש"ב שבטי מעלה הידועים נחלקים לד' מחנות, שלשה לכל רוח, והם הנקראים ד' מחנות שבינה.

והיה להם י"ב מפות, מפה לכל שבט ושבט, והיו המפות משתנות בגווניהן וצבעוניהן, חלוקים זה מזה, כעין דגלים של מעלה שראה בסיני, שהן כדמות להבי אש במיני גוונים וצבעונים.

יהודה ויששכר וזבולן שהיו במזרח, יהודה צבע מפתו כעין השמים, מצוייר בה אריה. ויששכר צבע מפה שלו דומה לבחול, מצוייר בה שמש וירח, על שם שהיו בקיאים בתקופות ומזלות. זבולן צבע מפה שלו לבנה, סימן לעשרו שהכסף לבן, ומצוייר בה ספינה.

ראובן ושמעון וגד שהיו בדרום. ראובן מפה שלו אדומה, ומצוייר בה דודאים. שמעון מפתו ירוקה, ומצוייר בהם שכם. גד מפה שלו מעורב לבן ושחור, ומצוייר בה גדוד.

אפרים מנשה ובנימין שהיו במערב. אפרים ומנשה צבע מפות שלהם כמראה שוהם, בשל אפרים מצוייר בה שור, ובשל מנשה ראם, בנימין מפתו כלולה מכל הצבעים, מצוייר בה זאב.

דן ואשר ונפתלי שהיו בצפון, דן מפתו דומה לספיר, ומצוייר בה נחש, אשר צבע מפתו דומה לאור השמן, ומצוייר בה אילן זית. נפתלי צבע מפתו דומה ליין צלול, ומצוייר בה אילה.

מאות אלף אנשים ויותר, רק עשו מנין מיוחד לכל שבט ושבט, ויתילדו על משפחותם.

כדי שכל אחד ירגיש שהוא חלק מהשבט והמשפחה שלו, אין הכי נמי, יש מאות אלפים ורבבות אנשים בישראל, אך כל קבוצה של אנשים מתחברים יחד לקהילה אחת, לשבט

אחד, לדגל אחד, ודבר זה מביא שמירה גדולה על האדם, שיוכל להיות בדרגת **כאשר יחנו כן יסעו**, להישאר תמיד באותו דרגה גם בעת שהוא נוסע בדרך, בזכות 'לדגליהם', שהוא מרגיש שהוא חלק מן החבורה, חלק מן השבט וחלק מן הדגל.

האחדות הוא עיקר ההכנה לקבלת התורה

ועפי"ז אפשר לבאר **הטעם שקוראים פרשת במדבר בשבת שלפני חג השבועות**, כי ענין האחדות בין בני ישראל, שלא ירגיש כל אחד שהוא איש נפרד לבדו, רק כל אחד ירגיש שהוא חלק מן הכלל, חלק מן הקהילה, חלק מן הכולל, חלק מן הישיבה, זהו עיקר ההכנה לקבלת התורה.

יחיד, שנעשו כולן יחד כאיש אחד, והן עתה הם ראויים לקבלת התורה.

לא היה באפשרי ליתן את התורה לישראל כל עוד שלא היה אחדות ביניהם

ובספה"ק **ישמח ישראל** (הגש"פ אותיות מו, צד) מבואר עוד יותר, שלא היה שום אפשרות ומציאות ליתן את התורה לישראל, לפני שנעשו כולם באחדות אחת, כאיש אחד בלב אחד. והישמח ישראל מביא ראיה לזה מדברי **המדרש** (ויק"ר ט, ט), 'גדול השלום, שבכל המסעות כתיב (במדבר לג) **ויסעו ויחנו**', נוסעים במחלוקת וחונים במחלוקת. כיון שבאו כולם לפני הר סיני, נעשו כולם חנייה אחת, הדא דכתיב (שמות יט, ב) **ויחן שם ישראל**, 'ויחנו' שם בני ישראל אין כתיב כאן, אלא **ויחן** שם ישראל, אמר הקדוש ברוך הוא, הרי שעה שאני נותן תורה לבני'.

ורואים להדיא בדברי המדרש, שכל עוד שהיה מחלוקת בין ישראל, ולא היו כאיש

כמו שידוע דברי **האור החיים הקדוש** (שמות יט, ב), שהשי"ת הודיע למשה רבינו שלשה דברים שהם עיקרי ההכנה לקבלת התורה, ורק באמצעותם נתרצה ה' להנחיל לישראל את התורה הקדושה. והדבר השלישי הוא ענין ה'**אחדות**'. כלשון האור החיים הקדוש, 'וענין שלישי הוא בחינת ייעוד חכמים בהתחברות בלב שלם ותמים, לא שיהיו בדבד שעליהם אמר הכתוב (ירמיה ג, לו) 'חרב אל הבדים' (ברכות סג), אלא יתוועדו יחד ויחדדו זה לזה ויסבירו פנים זה לזה. וכנגד זה אמר (שמות יט, ב) **ויחן שם ישראל** לשון

אחד בלב אחד, עדיין לא הגיע האפשרות ליתן את התורה לבני ישראל. ורק כשהגיעו להר סיני, ונעשו כולם כאיש אחד בלב אחד, או אז הגיע 'שעה שאני נותן תורה לבני'.

עצם האחדות בין ישראל נחשב כמעמד נתינת התורה

ואידך זיל גמור. ורואים מזה, שעצם האחדות בין בני ישראל, שכל אחד נזהר שלא לעשות לחבירו מה ששנאוי עליו, זה גופא כבר נחשב ככל התורה על רגל אחת.

וממילא כשבני ישראל הגיעו למדרגה זו בהר סיני, שנעשו כולם כאיש אחד בלב אחד, כבר נחשב שעה זו כנתינת התורה לבני ישראל, כיון שהאחדות זה גופא הוא כל התורה כולה על רגל אחת.

מה היה המעלה בעצם הקירבה להר סיני בלי נתינת התורה

ועפ"ז אפשר ליישב קושיית העולם¹, על מה שאומרים בהגדה של פסח, 'אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו'.

וביותר מזה אפשר לומר, שכוונת המדרש כך הוא, ששעה זו שכלל ישראל נעשו באחדות אחת כאיש אחד בלב אחד, כבר היה נחשב כ'שעה שאני נותן תורה לבני', כי זהו העיקר של כל התורה כולה, האחדות והאהבה בין בני ישראל.

האחדות בין בני ישראל הוא כל התורה על רגל אחת

וכמו שמבואר במסכת שבת (לא.), שגר אחד הגיע לפני שמאי, וביקש לו, רבי, גירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה על רגל אחת, ודחפו שמאי באמת הבנין. הגיע הגר לפני הלל, ואמר לו הלל, מאי דעלך סני לחברך לא תעביד, זהו כל התורה על רגל אחת,

ד. עיין בספר המכתם (פסחים צט): 'וכלם דברים פשוטים, חוץ מזו שאמרו 'אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו', שיש לשאול, מה היתה הקרובה לפני הר סיני מועילה אם לא נתן לנו את התורה. ואיפשר שרצה בזה כפי מה שכתב בעל המלמד, כי אין ספק שבאותן ימי הפרישה נמסרו להם סודות וענינים נפלאים שהיו מועילים מאד ליחידי סגולות, אך פרטי התורה והמצוות היה צד שוה בהם מועיל לכל ומשלים את הכל, והיא היתה חיבה יתירה וטובה כללית, ובה נראית האהבה התמה לכולם יחד'.

ועיין באבודרהם (סדר ההגדה ד"ה אילו): 'אילו קרבנו לפני הר סיני' להראות לנו כבודו, 'דיינו'. 'ולא נתן לנו את התורה' - הוא בעצמו הדברות, אלא על ידי משה כשאר התורה, ושלא יוסיף לנו את המצוות כולם אלא מחצה או שליש המצוות, כמו שמצאנו שנתן לאדם הראשון שש מצוות והוסיף לנח אבר מן החי והוסיף לאברהם מילה, והוסיף ליעקב גיד הנשה.

ויש מפרשים, 'אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו', מפני שפסקה ממנו זוהמא,

הטעם שרש"י כותב על ראש חודש סיון - כל יום יהיו בעיניך כחדשים

עוד אפשר ליישב עפ"י מה שפירש"י על הפסוק (שמות יט, א), **בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני**. ופירש"י, ביום הזה - בראש חודש סיון. לא היה צריך לכתוב אלא ביום 'ההוא', מהו ביום 'הזה', שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום ניתנו.

וקשה, למה נכתב רמז זה על ראש חודש סיון - שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום ניתנו. הרי ביום זה עוד לא ניתנה התורה, ורק בששה בסיון ניתנה התורה, ואם כן מה שייך לומר כבר על ראש חודש סיון 'ביום הזה', להורות שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום ניתנו, הרי 'ביום הזה' של ראש חודש סיון, רק הגיעו להר סיני, ועוד לא ניתנה בו התורה.

וקשה, הרי כל העולם נברא רק בשביל התורה, ולכן קדמה התורה לעולם אלפיים שנה, ואם כן איך יתכן לבוא ולומר, שאילו קרבנו לפני הר סיני, ולא נתן לנו את התורה דיינו. וכי איזה תכלית ותועלת היה בעצם ההגעה לפני הר סיני, אם לא היו מקבלים שם את התורה?

וע"פ מה שנתבאר אתי שפיר, כי עצם האחדות בין בני ישראל, זה גופא הוא כבר כל עיקרה של התורה, והיות שדייקא כשהגיעו להר סיני, זכו בני ישראל להגיע לאחדות שלימה, כאיש אחד בלב אחד, לכן גם אילו קרבנו לפני הר סיני לבד, ולא נתן לנו את התורה, דיינו, כי עצם ההתאספות של בני ישראל באחדות בהר סיני, כבר נחשב ככל התורה כולה, ולכן דיינו.

כמו שאמרו רז"ל, כשבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא, ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתו, גוים שלא עמדו על הר סיני לא פסקה זוהמתו.

ה. סיפר לי אחד מתלמידי זקני הגה"צ רבי זונדל קרויזר זצוק"ל, שפעם בחודש חשון הוא הקשה איזה קושיא לרבי זונדל, זה היה קושיא מאד חמורה שהיה נראה שאין עליה תשובה, אך רבי זונדל התאמץ בכל כוחו לתרץ את הקושיא בדוחק. שאל אותו התלמיד, ילמדינו רבינו, למה הרבי מתאמץ כל כך ליישב את הקושיא בדרך זו, הרי זה ממילא תירוץ דחוק, וכי לא היה טוב יותר להניח את הקושיא בלי תירוץ כלל. ענה לו רבי זונדל, לא לא, כך הוא הכלל הקבוע בידינו תמיד, שלא משאירים שום קושיא בלי תירוץ, עדיף להגיד איזה תירוץ כל שהוא אפילו אם הוא דחוק, מלהשאיר את הקושיא בתוקף קושייתה.

שוב שאל התלמיד, הרי לכל כלל יש היוצא מן הכלל, וכי לא עדיף להשאיר את הקושיות החמורות ביותר בקושיא. ענה לו רבי זונדל, לא, כך הוא המציאות, על כל קושיא יש תירוץ, ואין בזה שום דבר היוצא מן הכלל. רק קושיא אחת לבד יוצא מן הכלל הזה - סיים רבי זונדל, והוא קושיית העולם על בעל ההגדה, מהו 'אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו', וכי איזה מעלה יש בעצם ההתקרבות להר סיני, בלי נתינת התורה, ואיך יתכן שהמגיד אומר 'דיינו' על עצם הקריבה להר סיני. זהו הקושיא היחידה שנשאר בקושיא, ואין עליה שום תירוץ.

התלמיד סיפר לי, שסיפור זה אירע בחודש חשון, רחוק מאד מחג הפסח, ובכל זאת היה הגה"צ רבי זונדל טרוד עדיין מהקושיא על בעל ההגדה של פסח, כי כל חיו היו מקשה אחת של לימוד התורה, ולא היה מסוגל להבין הכיצד יתכן לומר 'דיינו' על עצם הקריבה להר סיני, מבלי נתינת התורה, אתמהא.

אחדות בין בני ישראל, נחשב כמעמד נתינת התורה לישראל.

יסוד זה אנו למדים גם מתוך דבריו של רבי עקיבא שאמר (ירושלמי נדרים ט, ד), **"ואהבת לרעך כמוך"** (ויקרא יט, יח) **זה כלל גדול בתורה**. וממילא כשבני ישראל מגיעים לאחדות בשלימות, כבר נחשב בזה גופא כאילו קיבלו את התורה, מאחר שהם כבר מקיימים בזה **"ואהבת לרעך כמוך"**, שהוא כלל גדול בתורה.

וע"פ מה שנתבאר אתי שפיר, כי באמת גם **'ביום הזה'** של ראש חודש סיון, כבר היה בחינת נתינת התורה, בזה שבני ישראל הגיעו ל**'אחדות אחת בשלימות'**, כאיש אחד בלב אחד, שזהו עיקר כל התורה כולה. ולכן פירש"י דוקא על **'ביום הזה'** שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום ניתנו, כי גם ענין זה גופא של האחדות, צריך להיות כחדשים עלינו בכל יום, כאילו היום באנו להר סיני והשגנו האחדות בשלימותה, ובכך נזכה כל יום לבחינת מתן תורה, כי בזה גופא שנעשה

הטעם שדוקא רבי עקיבא חידש ש'ואהבת לרעך כמוך' הוא כלל גדול בתורה

יוסי, ורבי שמעון בר יוחאי, ורבי אלעזר בן שמוע, והם הם העמידו תורה אותה שעה.

ופירש"י, והיה העולם שמם - שנשתכחה תורה. פירוש, היות שבפרק אחד ובזמן קצר, מתו כ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא, ממילא נעשה חלל גדול בעולם התורה, והתחילה התורה להשתכח מישראל. עד שבא רבי עקיבא לרבותינו שבדרום, לחמשה תלמידיו החדשים, והם הם העמידו תורה באותה שעה, שלא ישתכח התורה מישראל.

וראה רבי עקיבא במוחש, ש**'ואהבת לרעך כמוך'**, זה אכן כלל גדול בתורה, ועיקר ההכנה לקבלת התורה, כי הרי ברגע שלא היה אהבת חברים כראוי בין כ"ד אלף

עוד אפשר לבאר דברי רבי עקיבא, **'זה כלל גדול בתורה'**, היינו ש**'ואהבת לרעך כמוך'**, הוא כלל ויסוד גדול איך לזכות לקבלת התורה. וכדברי האור החיים הקדוש, שהאחדות הוא אחד מעיקרי ההכנה לקבלת התורה.

ואפשר לבאר למה דייקא רבי עקיבא אמר כלל ויסוד זה, כי הוא ראה את הדברים במוחש, וכדברי הגמרא הידועים (יבמות סב:), שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא, מגבת עד אנטיפרס, וכולן מתו בפרק אחד, מפסח ועד עצרת, מפני שלא נהגו כבוד זה לזה. והיה העולם שמם, עד שבא רבי עקיבא אצל רבותינו שבדרום, ושנאה להם, ואלו הם, רבי מאיר, ורבי יהודה, ורבי

סגולת היום של ראש חודש סיון לבוא לבחינת 'כאיש אחד בלב אחד'

ועצם הימים הללו מסוגלים לזה, לבוא לידי אחדות ואהבת ישראל, כי כשם שבפעם הראשון באו כלל ישראל לאחדות השלימות כאיש אחד בלב אחד, בראש חודש סיון כשבאו להר סיני, כך בכל שנה ושנה, לאחר העבודה המרובה שבני ישראל משקיעים במשך ימי ספירת העומר להרבות כבוד זה לזה, כשמגיע ראש חודש סיון, זוכים להגיע להר סיני, ולחנות שם מתוך אחדות גמור, כאיש אחד בלב אחד.

ויש לנו לזכור ש'כאיש אחד בלב אחד', איננו מליצה בעלמא ח"ו, רק כך היה אז בפועל ובאמת. למרות שכלל ישראל היו אז למעלה משישים ריבוא איש, שאין פרצופיהם דומים זה לזה, ואין דיעותיהם שווים זה לזה, ונמצא שהיה ביניהם למעלה משישים ריבוא דיעות שונות, מכל מקום כשהגיעו להר סיני, נעשו כולם שווים ואהובים זה לזה, בלי שום מחלוקת ופירוד הלבבות.

ועל כן נאמר 'ויחן' בלשון יחיד, כי כל ישראל נמשלו אז לאיש אחד ויחיד. כשם שלא יתכן לומר על איש אחד שהוא אוהב את ידיו יותר מרגליו או להיפך, או שהוא שונא את אחד מאיבריו, כך היו אז כלל ישראל כמקשה אחת, וכאיש אחד שאוהב בשווה את כל כולו מכף רגל ועד ראש, כך היה כל אחד דורש בטובתו של חברו כאילו והיה זה הוא עצמו.

תלמידיו, נענשו ומתו כולם בפרק אחד. ונמצא שלולי האחדות בין ישראל, לא מועיל כלום כל מעמד קבלת התורה לדורות, שהרי כמעט ונשתכחה כל התורה מישראל על ידי הפירוד הלבבות שהיה בין לומדי התורה. ולכן יצא רבי עקיבא ויחידש, 'ואהבת לרעך כמוך' זה כלל גדול בתורה, היינו שזהו עיקר ההכנה לקבלת התורה, כי רק כשנמצא אהבת חברים בין ישראל ובפרט בין לומדי התורה, יש קיום להתורה הקדושה בישראל.

בימי הספירה יש לנו לתקן הפגם של תלמידי רבי עקיבא שלא נהגו כבוד זה בזה

ולכן דייקא בימי הספירה אנו מתאבלים על הסתלקותם של כ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא, כי הרי ידוע שבכל שנה ושנה מתעורר הכל מחדש, וביום חג השבועות אנו זוכים לקבל את התורה מחדש ממש כמו שהיה בפעם הראשון, כשכלל ישראל קיבלו את התורה בהר סיני.

ולכן בימי הספירה שהם ימי ההכנה לקבלת התורה מחדש, יש לנו להתאבל על הסתלקותם של תלמידי רבי עקיבא, מפני שלא נהגו כבוד זה בזה, כדי שנתעורר בימים אלו לתקן ענין זה, לנהוג כבוד מרובה זה לזה, וכך נוכל להשיג בשלימות ענין אהבת ואחדות חברים, ודייקא כך נהיה ראויים לקבל את התורה מחדש בחג השבועות, באופן שהתורה יתקיים אצלינו ולא ישתכח חלילה.

הטעם שדוקא בראש חודש סיון זכו ישראל להשיג את האחדות בשלימות

כאחד בתכלית השלימות, רק היו נוסעים במחלוקת וחונים במחלוקת כמו שנתבאר בדברי המדרש.

מיד כשבאו בני ישראל להר סיני פסקה זוהמתן ולכן נעשו כאיש אחד בלב אחד

ורק ביום ראש חודש סיון, כשהגיעו בני ישראל למדבר סיני, אל המקום אשר שם עתידים לקבל את התורה הקדושה, מיד פסקה זוהמתן, והיינו שנפקע מהם לגמרי כל קליפת וטומאת הזוהמה עתיקת היום. וכיון שסר מהם הטומאה והמסך המבדיל, הגיעו מיד לידי דבקות עצומה בהשי"ת עד שזכו להשיג את מדרגת הנבואה.

ומאחר שכבר היו ישראל זכים וטהורים מן הטומאה והזוהמה היונקים את כוחם מעולם הפירוד, הרי שכבר לא היה בתוך בני ישראל שום כח שיפריד ויחצוץ ביניהם, ולכן זכו דייקא באותו מעמד להגיע לאחדות הגמור ואהבת ישראל עד בלי שיעור וללא שום גבול, ולא זזו משם עד שנעשו ממש כאיש אחד בלב אחד כפשוטו. וזהו מה שכתבה התורה 'ויחן שם ישראל' בלשון יחיד, כי מתוך שהגיעו שם בני ישראל לתכלית הקדושה וסרה מהם כל הטומאות והמסאבין דרחיקין, זכו מיד להתכללות והתחברות האמיתי עד שכל השישים רבוא נעשו ממש כאיש אחד

האלשיך הקדוש (יתרו פרק יט ד"ה בחדש השלישי) מבאר בדברים עמיקים וטמירים, למה דוקא כשהגיעו בני ישראל להר סיני בראש חודש סיון, השיגו את המדרגה הגדולה להיות באחדות אמיתית ביניהם, ממש 'כאיש אחד בלב אחד'.

**זוהמת הנחש הקדמוני
גורמת לפירוד הלבבות**

דהנה כל איש ישראל, מעצם טבעו, מדובק בקודשא בריך הוא, עד שהוא ראוי להיות במדרגת הנבואה. אמנם בשעה שנתתפתה חוה לעצת הנחש הקדמוני, ונכשלה בחטא עץ הדעת, הטיל בה הנחש את זוהמתו וטומאתו, ונמשכה הטומאה הזאת בכל צאצאיה אחריה.

וזאת הטומאה גורמת למסך המבדיל שמפריד בין ישראל לאביהם שבשמים, ומונעת מהם את מדרגת הנבואה שהיו ראויים לה מעיקרא. והיות שכל קליפת הטומאה נובעת מעולם הפירוד, הרי היא זורעת פירוד לא רק בין ישראל להקב"ה, אלא גם מפרדת בתוך בני ישראל עצמם, ומרחיקה בין איש ישראל לחבירו. ולכן בכל המסעות הקודמות, כל זמן שעוד הייתה טומאה זו שורה בתוך בני ישראל, לא היו יכולים להגיע לידי אחדות אמיתי, והתכללות כל ישראל

ויחידי, כאיש אחד בלב אחד! ע"כ דברי האלשיך.

ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן

ובאמת מבואר כן להדיא בגמרא (שבת קמה:), מפני מה עובדי כוכבים מזוהמין, שלא עמדו על הר סיני. שבשעה שבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא. ישראל שעמדו על הר סיני, פסקה זוהמתן, עובדי כוכבים שלא עמדו על הר סיני, לא פסקה זוהמתן.

הנה לא כתוב בגמרא, 'ישראל שקיבלו את התורה' פסקה זוהמתן, רק 'ישראל שעמדו על הר סיני', פסקה זוהמתן. ומבואר בזה להדיא, שלא רק בחג השבועות כשקיבלו את התורה בהר סיני, פסקה זוהמתן, רק תיכף

בראש חודש סיון כשעמדו רגליהם על הר סיני, כבר פסקה זוהמתן! ולכן תיכף בראש חודש סיון כבר נעשו כולם כאיש אחד בלב אחד.

וכל זה מתעורר מחדש בכל שנה ושנה, לאחר העבודה הגדולה במשך כל ימי הספירה, שבהם אנו מטהרים ומזככים עצמינו מקליפתינו וטומאתינו, ומטהרים את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו מכל סיג ופגם, אזי כשמגיע ראש חודש סיון, ומתעורר מחדש הענין שאנו באים בו ביום להר סיני, זוכים מיד לבחינת פסקה זוהמן, ולצאת לגמרי מכל הטומאות והקליפות, וממילא גם אנו זוכים להגיע לאחדות השלימה, בבחינת כאיש אחד בלב אחד, ונעשים ראויים ומוכנים לקבלת התורה בחג השבועות.

ו. והא לך לשון קדשו של ה'אלשיך': הנה כי זוהמת הנחש הוא כמסך מבדיל בין המלך מלכו של עולם ובין בניו. וכאשר יוסר המסך מלפני איש או אנשים מיד יתדבקו בו, ומפיו יוציאו מילין כמדובר. ועל כן כאשר פסקה זוהמת נחש מהם, איש לא נעדר מהינבא.

וזה מאמר הכתוב, באומרו, ויחן שם ישראל נגד ההר, כי על ידי היותם נגד ההר אשר שם האלקים, קנו זיכור וטוהר מטינוף זוהמת נחש ויהיו לאחדים. כי בעוד זוהמת נחש דבקה בנפשותם מתייחסים לרבים, בעלי ריבוי ופירוד.

כי כל טומאה מעולם הפירוד עצמי היא. כי על כן בעשו נאמר, נפשות ביתו. מה שאין כן ישראל בהיותם קדושים, כי יחד כולם חשובים כאחד, כי על כן נאמר (בראשית מו, כז) כל הנפש הבאה מצרימה וכו', וכן הוא אומר נפש שנים (שם). וכן אם מאחד מישראל היתה זוהמתו נפסקת היה נפרד מזולתו אשר עוד טומאתו בו, ולא היתה נפשו קשורה בנפשו. ואיך יקראו כל ישראל אחד, אם קצתן בזוהמתן וממקצת פסקה. על כן אמר כי כולם נעשו אחד. ואין זה אלא מפאת הקדושה כי היו משוללי זוהמא כולם. ואחד יקראו, כי כל חלקי הקדושה אחד הוא ורשות היחיד יקרא.

והוא מה שכתבנו כי מעמד הר סיני היה חיבור הנשמות עמו יתברך בנבואה, וקדושת החומר יתהוה גם הוא בסוף עוד ארבעים יום. וזהו ויחן שם וכו', כי נעשו כלם אחד. שהוא, על כי שם פסקה זוהמת כולם להשיג גדר הנבואה, כי פה קנו השלמות ההוא.

ובזה מצאנו ראינו כוונת המגיד, באומרו, אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו. כי הלא יראה תפל מבלי מלח. כי אם לא נתן לנו את התורה, מה בצע בקריבת הר סיני. אך במאמרנו יובן, כי הלא דבר גדול עד להפליא הנחילנו בקרבנו לפני הר סיני. כי פסקה זוהמתנו, וזכינו להיות כל עם ה' נביאים בהקיץ יחד. ועל כן אמר דיינו. עכ"ל.

ז. וכן איתא בספה"ק אמרי אמת (בהר תרס"ח), 'איתא (שבת קמו.) ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן, היינו על ידי העמידה עצמה, שכן איתא (הגש"פ) 'אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו', שעמידת הר סיני היא שבח בפני עצמו, וזה היה בימי הספירה.

הטעם שבני ישראל נתאו לדגלים דייקא לאחר קבלת התורה

בישראל, אצל כל קהילה לבד, ואצל כל שבט לבד, וממילא ישארו תמיד בכל השנה באחדות השלימה, ושפיר יוכל להתקיים אצלם התורה.

ועשו קל וחומר בעצמם, אם המלאכים שלא שייך אצלם שום פירוד וקטטה, רק הם תמיד באחדות ואהבה, מכל מקום הם מחולקים לדגלים דגלים, כל שכן אנו בני ישראל שהיצר הרע שכיח בינינו, וגורם תמיד קטטות ומריבות ופירוד הלבבות בינינו, על אחת כמה וכמה שיש לנו להיחלק לדגלים דגלים, וקהילות קהילות, דרך כך נוכל להישאר באהבה ואחוה ושלוש וריעות, כי כך הוא טבע הבריות, שכל בני הקהילה והשבט אוהבים זה לזה כמשפחה אחת.

ולכן דייקא לאחר קבלת התורה נתאו לדגלים, כדי שיוכלו להמשיך ענין קבלת התורה לכל השנה כולה. והשי"ת מילא משאלותם לטובה, והודיע להם תיכף על ידי משה רבינו, שהם אכן יתחלקו מעתה לדגלים ולשבטים, באופן שיהיה לכל דגל ולכל שבט צבע וגוון מיוחד, וציור מיוחד כפי מהות השבט, כמו שנתבאר לעיל, וכך ישרור תמיד אצל בני ישראל, אהבה ואחוה ושלוש וריעות.

יעזור השי"ת שנזכה לעבוד את ה' אלקינו עבודה שלימה עבודה תמה, איש איש על מקומו ובביתו, ושנזכה להתחבר בשבת אחים גם יחד, כל אחד עם אנשי קהילתו, ובזכות זה נזכה לכל הברכות שבעולם, שהרי לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלוש.

ועפי"ז אפשר לבאר דברי המדרש בפרשתן (במדב"ר ב, ג), בשעה שנגלה הקדוש ברוך הוא על הר סיני, ירדו עמו כ"ב רבבות של מלאכים, שנאמר (תהלים סח) **'רכב אלקים רבותים אלפי שנאן'**, והיו כולם עשויים דגלים דגלים, שנאמר (שיר השירים ה) **'דגול מרבבה'**.

כיון שראו אותן ישראל שהם עשויים דגלים דגלים, התחילו מתאווים לדגלים, אמרו הלואי כך אנו נעשים דגלים כמותן. לכך נאמר (שיר השירים ב) **'הביאני אל בית היין'** זה סיני שניתנה בו התורה שנמשלה ביין, (משלי ט) **'ושתו ביין מסכתי'**. **'ודגלו עלי אהבה'**, אמרו ישראל, אילולי הקב"ה מגדיל עלי אהבה, יעשה גם לנו **'דגלים'**. אמר להם הקדוש ברוך הוא, מה נתאיתם לעשות דגלים, חייכם שאני ממלא משאלותיכם, מיד הודיע הקדוש ברוך הוא אותם לישראל, ואמר למשה, לך עשה אותם דגלים כמו שנתאו. ע"כ דברי המדרש.

ואפשר לבאר הטעם שדייקא לאחר קבלת התורה נתאו בני ישראל לדגלים, דהנה כלל ישראל ידעו, שלא לעולם חוסן, ולא יתכן שהאחדות המופלאה שהשיגו בהר סיני, שיותר משישים רבוא אנשים אשר דיעותיהם שונות זו מזו, יהיו ממש כאיש אחד בלב אחד, יתקיים בהם לעד במשך כל השנה.

והיות שכבר ידעו והשיגו שאהבת ואחדות חברים זהו עיקר כל התורה כולה, וכל קיום התורה עומד על ידה. לכן נתאו לדגלים, שהוא בבחינת עשה לך קהילות קהילות, כמו שנתבאר לעיל. וכך יהיה אחדות בשלימות